МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Кваліфікаційна робота
магістра

на тему **ІМЕННИКОВІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ АТРИБУТИВНОЇ СЕМАНТИКИ В ПОЕТИЧНІЙ МОВІ С. ЖАДАНА**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0354-у-з-дн,
спеціальності 035 “Філологія”
освітньої програми “Українська мова та література”
спеціалізації 035.01 “Українська мова та література”
_____ Є.М. Афенченко

Керівник _____ д-р філол. наук,
проф. Р. О. Христіанінова

Рецензент _____канд. філол. наук,
доц. Н. О. Зубець

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: *філологічний*
Кафедра: *української мови*
Рівень вищої освіти: *магістр*
Спеціальність: *035 "Філологія"*
Освітня програма: *"Українська мова та література"*
Спеціалізація: *035.01 "Українська мова та література"*

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри української мови
_____ Р. О. Христіанінова

20 березня 2025 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ
Афенченко Єлизаветі Миколаївні

1. Тема роботи *«Іменникові словосполучення атрибутивної семантики в поетичній мові С. Жадана»,* керівник роботи Христіанінова Раїса Олександрівна, д.філол.наук, проф., затверджені наказом ЗНУ від 13 березня 2025 року № 397-с.
2. Термін подання студентом роботи: 30 січня 2026 р.
3. Вихідні дані до роботи: *поезії С. Жадана; наукові праці І. Арібжанової, І. Вихованця, П. Дудика, О. Мельничука та ін.*
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1. *Словосполучення в лінгвістичній науці сьогодення.*
2. *Прості підрядні іменникові словосполучення атрибутивної семантики .*
2. *Складні іменникові словосполучення.*

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	*Прізвище, ініціали та посада консультанта*	*Підпис, дата*	
		завдання видав	*завдання прийняв*
Вступ	Христіанінова Р. О., професор	20.03.2025	20.03.2025
Розділ 1	Христіанінова Р. О., професор	19.05.2025	19.05.2025
Розділ 2	Христіанінова Р. О., професор	15.09.2025	15.09.2025
Висновки	Христіанінова Р. О., професор	20.11.2025	20.11.2025

6. Дата видачі завдання: 20 березня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	*Назва етапів кваліфікаційної роботи*	*Термін виконання етапів роботи*	*Примітки*
1.	Пошук наукових джерел із теми дослідження, їх вивчення та аналіз; укладання бібліографії	Березень – квітень 2025 р.	Виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	Березень – квітень 2025 р.	Виконано
3.	Написання вступу	Квітень – травень 2025 р.	Виконано
4.	Написання першого розділу	Травень – вересень 2025 р.	Виконано
5.	Написання другого розділу	Вересень – листопад 2025 р.	Виконано
6.	Формулювання висновків, оформлення роботи	Листопад – грудень 2025 р.	Виконано
7.	Одержання відгуку та рецензії	Лютий 2026 р.	Виконано
8.	Захист роботи	Лютий 2026 р.	

Студент _____ Є.М. Афенченко

Керівник _____ Р. О. Христіанінова

Нормоконтроль пройдено.

Нормоконтролер _____ С. В. Сабліна

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: «Іменникові словосполучення атрибутивної семантики в поетичній мові С. Жадана» містить 40 сторінок.

Для виконання роботи опрацьоване 21 джерело.

Об'єктом дослідження є іменникові словосполучення атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана.

Предмет дослідження – формально-граматична структура іменникових словосполучень атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана.

Мета дослідження – проаналізувати формально-граматичну структуру іменникових словосполучень атрибутивної семантики в поезії С. Жадана.

У процесі дослідження виконано такі **завдання**:

1) розглянуто розуміння поняття "словосполучення" в сучасному функційному синтаксисі;

2) визначено тематичні групи іменників, що постають опорними в словосполученнях атрибутивної семантики в поезії С. Жадана;

3) виокремлено морфологійні класи залежних компонентів у словосполученнях атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана;

4) узагальнено роль іменникових словосполучень атрибутивної семантики для формування індивідуально-авторського стилю письменника.

У роботі використано такі методи: як основний описовий метод для виявлення іменникових словосполучень та їх класифікації; структурний метод, зокрема його методику безпосередніх складників, застосовано для розкриття формально-граматичної структури аналізованих словосполучень; метод кількісного аналізу залучено для виявлення продуктивних типів іменникових словосполучень атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше досліджено функціювання іменникових словосполучень атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана.

Сфера застосування. виявляється в можливості використання результатів дослідження в освітньому процесі закладів загальної середньої та вищої освіти на заняттях із української мови та літератури, а також для підготовки методичних матеріалів для студентів-філологів.

Ключові слова: СИНТАКСИС, СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ, ФОРМАЛЬНО-ГРАМАТИЧНА СТРУКТУРА, АТРИБУТИВНА СЕМАНТИКА

ABSTRACT

The master's qualification work: "Noun phrases of attributive semantics in the poetic language of S. Zhadan" contains 40 pages,21 sources were processed for the work.

The object of the study is noun phrases of attributive semantics in the poetic works of S. Zhadan.

The subject of the study is the formal-grammatical structure of noun phrases of attributive semantics in the poetic works of S. Zhadan.

The purpose of the study is to analyze the formal-grammatical structure of noun phrases of attributive semantics in the poetry of S. Zhadan. In the process of the study, the following tasks were performed:

1) the understanding of the concept of "phrase" in modern functional syntax was considered;

2) thematic groups of nouns that become supporting in the phrases of attributive semantics in the poetry of S. Zhadan were determined;

3) morphological classes of dependent components in word combinations of attributive semantics in the poetic works of S. Zhadan are distinguished;

4) the role of noun word combinations of attributive semantics in the formation of the individual authorial style of the writer is generalized.

The following methods are used in the work: as the main descriptive method for identifying noun word combinations and their classification; the structural method, in particular its method of direct components, is used to reveal the formal-grammatical structure of the analyzed word combinations; the method of quantitative analysis is used to identify productive types of noun word combinations of attributive semantics in the poetic works of S. Zhadan.

The scientific novelty of the work lies in the fact that for the first time the functioning of noun word combinations of attributive semantics in the poetic works of S. Zhadan is investigated.

Scope of application. is manifested in the possibility of using the results of the study in the educational process of secondary and higher education institutions in Ukrainian language and literature classes, as well as for the preparation of methodological materials for philology students.

Keywords: SYNTAX, WORD PHRASE, FORMAL-GRAMMATICAL STRUCTURE, ATTRIBUTATIVE SEMANTICS

ЗМІСТ

ВСТУП……..7
РОЗДІЛ 1. СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЧНІЙ НАУЦІ……10
1.1. Словосполучення як синтаксична одиниця…….10
1.2. Словосполучення у функційно-категорійному синтаксисі……14
РОЗДІЛ 2. ПРОСТІ ПІДРЯДНІ ІМЕННИКОВІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ АТРИБУТИВНОЇ СЕМАНТИКИ В ПОЕТИЧНИХ ТВОРАХ С. ЖАДАНА...17
2.1. Іменниково-прикметникові словосполучення ……17
2.2. Іменниково-іменникові та іменниково-інфінітивні словосполучення…….……22
2.3. Іменникові словосполучення із залежним займенниковим компонентом……...……25
РОЗДІЛ 3. УСКЛАДНЕНІ ПІДРЯДНІ ІМЕННИКОВІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ АТРИБУТИВНОЇ СЕМАНТИКИ В ПОЕТИЧНИХ ТВОРАХ С. ЖАДАНА...29
3.1. Ускладнені словолсполучення усталених мовних зразків……..29
3.2. Ускладнені словосполучення мовленнєвого характеру…….33
ВИСНОВКИ……...34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……..37
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ……...38

ВСТУП

Словосполучення являє собою специфічну мовну одиницю, що виникає в реченні на основі підрядного або сурядного синтаксичного зв'язку та відображає закономірності граматичного та семантичного поєднання слів між собою задля утворення одиниці вищого порядку – речення. Хоч словосполучення було виокремлене в синтаксисі відносно давно, проте в мовознавстві ще й дотепер остаточно суть цієї одиниці не визначена. Частина дослідників визнають факт існування словосполучень як окремих синтаксичних одиниць, що виникають поза реченням та слугують для нього, поряд із окремими словами, будівельним матеріалом (С. Бевзенко, Н. Гуйванюк, Б. Кулик, І. Слинько та ін.). Інші синтаксисти розглядають словосполучення як конструкцію, породжувану в реченні та похідну від нього (І. Вихованець, Р. Христіанінова). У ІІ половині ХХ ст. дослідники синтаксису постулювали погляд на словосполучення як номінативну одиницю. Г. М. Удовиченко зазначає, що словосполучення являють собою "такі семантико-синтаксичні єдності, утворені за нормами і правилами національної мови з двох чи більшої кількості повнозначних слів, які виражають єдину, хоч і в лексично членній формі, назву предмета, поняття чи уявлення" [Удовиченко 1968, с. 11]. У зв'язку з цим до словосполучень зараховують конструкції, вибудувані на засадах лише підрядного зв'язку: "словосполучення – синтаксична одиниця, що утворюється поєднанням двох або більше повнозначних слів на основі підрядного зв'язку – узгодження, керування або прилягання" [Сучасна українська літературна мова 1994, с. 305]. Таке розуміння словосполучення бачимо в працях багатьох відомих лінгвістів (С. Бевзенка, Н. Гуйванюк, А. Загнітка, І. Слинька, Г. Удовиченка та ін.). Однак є й інша думка: до словосполучень зараховують поєднання слів на основі як підрядності, так і сурядності (Л. Булаховський, І. Вихованець, П. Дудик, Б. Кулик, О. Мельничук, О. Пономарів, К. Шульжук та ін.). Отже, попри тривалий час вивчення цієї синтаксичної одиниці, ще й натепер

залишається чимало дискусійних питань щодо її лінгвістичного окреслення, що й зумовлює **актуальність теми** нашої кваліфікаційної роботи.

Мета дослідження: проаналізувати формально-граматичну структуру іменникових словосполучень атрибутивної семантики в поезії С. Жадана. Для досягнення поставленої мети потрібно виконати такі **завдання:**

1) розглянути розуміння поняття "словосполучення" в сучасному функційному синтаксисі;

2) визначити тематичні групи іменників, що постають опорними в словосполученнях атрибутивної семантики в поезії С. Жадана;

3) виокремити морфологійні класи залежних компонентів у словосполученнях атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана;

4) узагальнити роль іменникових словосполучень атрибутивної семантики для формування індивідуально-авторського стилю письменника.

Об'єктом дослідження є іменникові словосполучення атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана.

Предмет дослідження: формально-граматична структура іменникових словосполучень атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана.

Основні методи дослідження: у роботі використано як основний описовий метод для виявлення іменникових словосполучень та їх класифікації; структурний метод, зокрема його методику безпосередніх складників, застосовано для розкриття формально-граматичної структури аналізованих словосполучень; метод кількісного аналізу залучено для виявлення продуктивних типів іменникових словосполучень атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше досліджено функціювання іменникових словосполучень атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана.

Теоретичне значення роботи полягає в поглибленні знань про іменникові словосполучення атрибутивної семантики та з'ясуванні їхньої ролі в формуванні авторського стилю С. Жадана.

Практичне значення роботи виявляється в можливості використання результатів дослідження в освітньому процесі закладів загальної середньої та вищої освіти на заняттях із української мови та літератури, а також для підготовки методичних матеріалів для студентів-філологів.

РОЗДІЛ 1
СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЧНІЙ НАУЦІ

1.1. Словосполучення як синтаксична одиниця

Словосполучення як одиницю синтаксису згадують у мовознавчих працях І половини ХХ ст., але розуміють його надто широко: “усяке поєднання слів, пов’язаних між собою значенням і граматично” [Шерех 1951, с. 72]. Навіть речення розглядали як один із типів словосполучення.

У другій половині ХХ ст. Г. Удовиченко здійснює перше в українському мовознавстві ґрунтовне монографічне дослідження словосполучення, у якому пропонує витлумачувати його як окрему синтаксичну одиницю, що якісно відрізняється від речення: “Способи синтаксичної організації словосполучень більш вузькі, обмежені за способи граматичної будови речень. Так, з двох типів синтаксичного зв’язку – сурядного і підрядного – у словосполученнях виявляється тільки один – підрядний” [Удовиченко 1968, с. 17]. Як окрему синтаксичну одиницю розглядає словосполучення й О. Мельничук, автор розділу про словосполучення в академічному виданні “Сучасна українська літературна мова. Синтаксис”, підкреслюючи, що “жодний різновид словосполучень не може характеризуватися ні ознаками, які належать до зовнішньо-синтаксичної сфери структури речення (зокрема формами модальності або часу), ні належними до суб’єктивно-смислової сфери внутрішньо-синтаксичної структури речення ознаками ритмомелодики і порядку слів. З цієї ж причини не може ставитись і питання про тотожність будь-якого різновиду словосполучення цілому простому реченню, хоча тотожність їх обсягу й можлива” [Сучасна українська літературна мова 1972, с. 38]. Проте межі словосполучення він подає широко: зараховує до словосполучень поєднання слів, утворені сурядним, підрядним і предикативним синтаксичним зв’язком, водночас наголошує, що “так звані предикативні словосполучення слід так само відмежовувати від речення, як і

будь-який інший їх різновид” [Сучасна українська літературна мова 1972, с. 39].

У першій чверті XXI ст. у лінгвістичній літературі можна виокремити два погляди на словосполучення: 1) словосполученням є конструкція, утворена поєднанням не менше, ніж двох повнозначних слів на основі підрядного зв’язку [Балко 2011; Балко 2014; Загнітко 2001]; 2) словосполучення – синтаксична одиниця-конструкція, утворена щонайменше з двох повнозначних слів, поєднаних підрядним або сурядним зв’язком [Дудик, Прокопчук 2010, с. 21; Шульжук 2004, с. 32]. При цьому дослідники наголошують ще й на важливості семантичного поєднання слів у словосполученні: “Двобічне – семантичне й синтаксичне – поєднання слів у словосполученнях є обов’язковим, в іншому разі слова не можуть утворювати словосполучення” [Дудик, Прокопчук 2010, с. 22]; зауважують, що семантично словосполучення місткіше від слова: “Порівняно з окремим повнозначним словом думка у формі словосполучення виражається диференційовано, розчленовано, містить ширшу інформацію, що природно, бо зазвичай двома словами можна сказати більше, ніж одним словом, однією лексемою” [Дудик, Прокопчук 2010, с. 22].

Важливим постає і розв’язання проблеми виникнення словосполучення. Щодо розв’язання цього питання виокремлюємо дві позиції мовознавців: 1) словосполучення існує окремо від речення, виникло раніше, ніж речення, постає поряд зі словами будівельним матеріалом для речення: “Генетично словосполучення формувалися зі слів, коли постала потреба в повнішому осмисленні реалій життя і почала спонукати мислення найдавнішої людини до елементарно розчленованого сприймання того, що наявне в дійсності, коли з’явилось усвідомлення незалежних і залежних відношень між словами – як відображення і вияву таких самих відношень між об’єктами, явищами у всесвіті і в самій людині” [Дудик, Прокопчук 2010, с. 21]; 2) словосполучення підпорядковане реченню, виникло в його надрах, вичленовується з речення: “Словосполучення є вторинне синтаксичне утворення, яке являє собою

розчленовану назву предмета чи ознаки, функціонує у простому ускладненому реченні і побудоване на основі підрядного або сурядного зв'язку" [Вихованець 1993, с. 191–192]. Прихильники цієї теорії вважають, що конкретні словосполучення виникають у реченні за певними структурними моделями, тому поза реченням словосполучення можна розглядати лише як моделі [Балко 2011, с. 149; Вихованець 1993, с. 183; Христіанінова 2024, с. 36].

Розпрацьовують також типологію словосполучень. Словосполучення класифікують зазвичай за кількома параметрами.

За синтаксичним зв'язком між компонентами словосполучення поділяють на сурядні і підрядні [Вихованець 1993, с. 183; Дудик 1998; Дудик 2019; Дудик, Прокопчук 2010, с. 21; Сучасна українська літературна мова 1972, с. 58; Христіанінова 2024, с. 36; Христіанінова, Василюк 2024; Шульжук 2004, с. 32 та ін.] або виокремлюють тільки підрядні словосполучення [Балко 2011; Балко 2014; Загнітко 2001; Удовиченко 1968];

Залежно від **кількості в їх складі повнозначних компонентів** словосполучення поділяють на прості і складні (ускладнені) [Вихованець 1993, с. 192–198; Сучасна українська літературна мова 1972, с. 57].

Прості словосполучення переважно складаються з двох повнозначних слів, поєднаних сурядним чи підрядним зв'язком, відповідно ці словосполучення завжди або сурядні, або підрядні. Але, як наголошує І. Вихованець, прості підрядні словосполучення "можуть виходити поза межі типової для них двокомпонентності, якщо в позицію опорного компонента переміщується предикатне (ознакове) слово із властивим йому валентним потенціалом. Валентність, наприклад, віддієслівних опорних іменників збільшує кількісний склад компонентів елементарного словосполучення: ***Повернення письменника до Києва*** *було нашою мрією; Ми пригадали* ***захоплення вчительки квітами***" [Вихованець 1993, с. 194].

Складні (ускладнені) словосполучення мають у своєму складі три і більше повнозначні слова. К. Шульжук підкреслює, що складні словосполучення "можуть бути розкладені на кілька простих словосполучень"

[Шульжук 2004, с. 39]. Як зазначає О. Мельничук, “складне словосполучення може бути не тільки чисто підрядним (*крутий берег гірської річки*) або чисто сурядним (*червень, липень і серпень*), а й змішаним – підрядно-сурядним, коли провідним є підрядний зв’язок, але в складі словосполучення є й однорідні члени (*високий і крутий берег річки, провести червень і липень*), чи сурядно-підрядним, коли провідним є сурядний зв’язок, але при пов’язуваних цим зв’язком однорідних членах словосполучення є ще й залежні члени, об’єднувані підрядним зв’язком (*червень, липень і половина серпня; співати, грати і трохи малювати*)” [Сучасна українська літературна мова 1972, с. 57].

І. Слинько, Н. Гуйванюк, М. Кобилянська пропонують виокремлювати прості, складні і комбіновані словосполучення. Розуміння цими мовознавцями простих словосполучень збігається з поглядами інших учених [Слинько, Гуванюк, Кобилянська 1994, с. 67]. Складними вони пропонують вважати словосполучення, які “можна розкласти на словосполучення мінімального складу і слово”, а комбінованими – словосполучення, які можна розкласти на два і більше прості словосполучення [Слинько, Гуванюк, Кобилянська 1994, с. 68].

За морфологійним вираженням головного компонента виокремлюють шість типів словосполучень: іменникові, прикметникові, числівникові, займенникові, прислівникові і дієслівні [Шульжук 2004, с. 40–41]. О. Мельничук ураховує ще й морфологійне вираження залежного компонента та відповідно виокремлює 36 типів підрядних словосполучень [Сучасна українська літературна мова 1972, с. 59–66];

За семантикою словосполучення класифікують на основі семантико-синтаксичних відношень між головним і залежним компонентом. Серед сурядних виокремлюють єднальні, зіставно-протиставні, розділові та градаційні словосполучення, а з-поміж підрядних – атрибутивні, об’єктні, адвербіальні [Шульжук 2004, с. 41–42].

1.2. Словосполучення у функційно-категорійному синтаксисі

Порубіжжя XX – XXI ст. в українському синтаксисі ознаменоване появою нового підходу до розуміння словосполучення, що було випрацюване в межах функційно-категорійної граматики. Словосполучення витлумачують як вторинну, похідну від речення синтаксичну одиницю, що функціює лише в реченні і вибудувана на основі тих синтаксичних зв'язків, які поєднують компоненти речення. І. Вихованець наголошує: "Ієрархія між двома синтаксичними одиницями-конструкціями – реченням і словосполученням виявляється в тому, що речення є основною синтаксичною одиницею, а словосполучення формується в реченні. <…>. Це означає, що речення є щодо словосполучення вихідною синтаксичною одиницею, словосполучення ж стосовно речення – похідною одиницею" [Вихованець 2019, с. 14–15]. Як зазначає І. Арібжанова, "словосполучення – частина речення, виділена для аналізу його структурних, функціональних особливостей, тобто фрагмент речення, який утворюється й функціонує у його складі" [Арібжанова 2019, с. 20]. Отже, словосполучення формується в реченні в ролі його складника, підпорядковується реченню. Словосполучення, так само як і слово, не є комунікативною одиницею і бере участь у спілкування лише в складі речення як засіб називання предметів і явищ. Але має складнішу форму, ніж слово, бо складається мінімально з двох повнозначних слів, поєднаних підрядним або сурядним зв'язком [Вихованець 1993, с. 181–182]. Прихильники функційного синтаксису наголошують, що словосполучення можуть бути лише в структурі простого ускладненого речення [Вихованець 1993, с. 187; Межов 2014, с. 38; Христіанінова 2024, с. 36]. Виникають вони тоді, коли "з'єднуються два семантично елементарні прості речення у просте ускладнене" [Межов 2014, с. 38]. І. Вихованець підкреслює: "Якщо речення являє собою елементарну семантико-синтаксичну структуру, тобто складається з одного предиката (у позиції присудка у двоскладному реченні або в позиції співвідносного з присудком головного члена односкладних речень) і зумовлених його семантико-синтаксичною валентністю іменникових членів речення, то в такій

реченнєвій побудові не функціонують сдовосполучення” [Вихованець 1993, с. 187].

“Визначальну формально-синтаксичну ознаку словосполучень становить тип синтаксичного зв'язку. Залежно від типу синтаксичного зв'язку утворюються два типи словосполучень, два найбільші їхні формальні угрупування: словосполучення підрядні і словосполучення сурядні” [Вихованець 2019, с. 16]. Відповідно дослідники виокремлюють два типи словосполучень – сурядні, що виникають на основі сурядного зв’язку між компонентами, і підрядні, побудовані на основі підрядного зв’язку. “Формальні типи словосполучень можна виділити також за формою (способом) синтаксичного зв'язку. Підрядні словосполучення за формою підрядного зв'язку охоплюють три групи: 1) словосполучення, компоненти яких поєднано формою узгодження: стрункa дівчина, високий дуб, рідне село; 2) словосполучення, компоненти яких поєднано формою керування: розповідь учительки, оповитий маревом, пишучи оповідання; 3) словосполучення, компоненти яких поєднано формою прилягання: натхненно співає, хатинка біля озера, знемагаючи від утоми. Сурядні словосполучення являють собою ряд однофункційних компонентів, поєднаних способом незалежної координації. У типових виявах зв'язок компонентів сурядних словосполучень реалізують сурядні сполучники й доповнюють тотожні морфологічні засоби: села і міста; не мрія, а реальність; то сміх, то сльози” [Вихованець 2019, с. 17].

За структурою виокремлюють елементарні й ускладнені словосполучення. Елементарні словосполучення виникають “на основі одноразового застосування підрядного або сурядного зв’язку і співвідносного із синтаксичним зв’язком семантико-синтаксичного відношення” [Вихованець 1993, с. 192]. Мовознавці наголошують, що елементарні словосполучення бувають системними і несистемними. Системні словосполучення відбивають закріплені системою мови семантичні і формальні закономірності сполучуваності слів. Утворення системних словосполучень відбувається на основі семантично елементарних простих речень та мотивоване або

семантично, або формально. У структурі мови витворено типові зразки (структурні схеми, моделі) системних елементарних словосполучень. Модель словосполучення являє собою абстрактну формулу та ґрунтується на таких диференційних ознаках: 1) типові синтаксичного зв'язку між компонентами; 2) формі синтаксичного зв'язку; 3) засобах вираження синтаксичного зв'язку; 4) типові семантико-синтаксичного відношення між компонентами словосполучення; 5) семантико-граматичній природі компонентів словосполучення; 6) порядкові слів у словосполученні [Вихованець 1993, с. 192; Христіанінова 2024, с. 36]. Несистемні словосполучення формовані в мовленні, не стосуються системно закріплених мовних явищ [Вихованець 1993, с. 183; Христіанінова 2024, с. 39]. У таких словосполученнях залежний компонент не мотивований ні семантично, ні граматично.

Ускладнені словосполучення являють собою різні комбінації елементарних словосполучень.

З-поміж підрядних найпоширенішими є словосполучення з опорним словом, вираженим іменником. Саме іменник є найпродуктивнішою частиномовною опорною одиницею підрядних словосполучень [Вихованець 1993, с. 187]. Спеціалізованою морфологійною формою залежного компонента в таких словосполученнях постає прикметник, який узгоджується з опорним іменником у роді, числі й відмінку [Вихованець 1993, с. 188]. Крім прикметника, залежний компонент може бути виражений займенниковим словом, іменником, числівником, прислівником та інфінітивом. З урахуванням морфологійного вираження залежного компонента серед елементарних підрядних іменникових словосполучень можна виокремити іменниково-прикметникові, іменникові із залежним займенниковим словом, іменниково-іменникові, іменниково-числівникові, іменниково-прислівникові та іменниково-інфінітивні. Між компонентами іменникових словосполучень типовими постають атрибутивні відношення.

РОЗДІЛ 2
ПРОСТІ ПІДРЯДНІ ІМЕННИКОВІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ АТРИБУТИВНОЇ СЕМАНТИКИ В ПОЕТИЧНИХ ТВОРАХ С. ЖАДАНА

Прості підрядні іменникові словосполучення атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана представлені кількома різновидами: іменнниково-прикметниковими, іменниково-іменниковими, іменниково-інфінітивними словосполученнями та словосполученнями із залежним займенниковим компонентом.

2.1. Іменниково-прикметникові словосполучення

Модель «опорний іменник + залежний прикметник» мотивована семантично, такі словосполучення формують ядерну зону системних підрядних іменникових словосполучень [Христіанінова 2024, с. 36]. Вони не мають жодних формальних обмежень, оскільки будь-який прикметник узгоджується з іменником в роді, числі та відмінку в однині або в числі та відмінку в множині. Обмеження поєднуваності відбувається тільки з боку семантики компонентів. Як було вже зазначено в попередньому розділі, іменниково-прикметникові словосполучення є одним із найпоширеніших різновидів словосполучень в українській мові. Це підтверджує і зібраний нами фактичний матеріал. Таких слововсполучень кількісно виявилося найбільше.

У ролі опорного слова в розгляданих словосполученнях у поетичних творах С. Жадана ми зафіксували іменники:

1) на позначення абстрактних понять. Таких словосполучень у поезії С. Жадана багато, що є однією із визначальних рис індивідуального стилю письменника. Використання абстрактних іменників зумовлено тематикою його поетичних творів: *А ось твій, Маріє, син говорить дивні слова, бачить* ***різні знамення****, чинить* ***різні дива****…* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *…хай тішить їх якоюсь із* ***власних ідей*** (Наші діти, Маріє, ростуть,

ніби трава…); *Звісно, всіх винних чекає* ***гідна розплата*** (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *Поїхали матері, поїхали наречені, поїхали школярі – навчені і невчені (****домашній смуток****, присмак меду й печені)* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); ***Трагічні події****, насамперед просто події – буде що згадувати в смутку та безнадії (*Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *Така ж образа на* ***господню несправедливість****, готовність використати* ***найменшу можливість****, показати незламність, виявити кмітливість* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); ***Остання воля*** *тішить тим, що вона остання* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); ***Солдатські душі*** *— якраз для його таборів* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Тоді він заспівав їй* ***вість благу*** (Інтро); *…не буде* ***звичних посад****,не буде* ***сонного світла*** *серед нічних осель…* (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…);

2) на позначення конкретних дискретних предметів. Цих словосполучень у позії С. Жадана теж багато: *У кожного з нас тепер у руці* ***дорожня валіза*** (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *Візьми рушники та ікони, візьми* ***срібні ножі****, візьми* ***дерев'яні розп'яття****,* ***золочені муляжі*** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); *Нам збирати воду в долоні, чекаючи в таборах, дратувати драконів на* ***бойових прапорах*** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); Буде **криваве взуття** на жіночих ногах… (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); *Вітер важко носить* ***зимові газети****. Діти носять* ***натільні хрести*** *й* ***зелені берети*** (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *Давай, убивай мене за наші спільні печалі, убивай за все, чого нас колись навчали, буди мене серед ночі* ***важкими ключами*** (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); ***Солдатське взуття*** *– саме для цих кам'яних доріг* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…);

3) на позначення людей: *Першими звідси поїхали комерсанти – хитрі нечутні приблуди,* ***невидимі зайди****,* ***тренована охорона****,* ***нічні курсанти*** (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); ***Набожні християни****,* ***безнадійні бандити*** *– нас так тяжко приспати і так тяжко будити* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *Я такий, як і ти: в мене така ж щетина,така ж* ***невитравна***

засмага**, така ж **холодна дружина (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *...хай діляться хлібом і молоком **сонні селянки…*** (Чого лише не побачиш на цих вокзалах);

4) на позначення частин людського тіла: Нам ніколи більше не бачити **знайомих облич** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); *...навіть якби ти вживала чужі слова, торкалась **чужих плечей** і чужих простирадел...* (Навіть якби ти покинула ті місця…);

5) на позначення тварин, частин їхнього тіла, понять, пов'язаних із тваринами: *...навіть якби ти тікала від власних слідів, від власних снігів на подвір'ї і сонця в ринвах, якби уникала присмерків і холодів, приспавши **чужих кошенят** на своїх колінах ...* (Навіть якби ти покинула ті місця…); *...єдинорога зачала потому, що звір зі світла, **найчистіший звір*** (Інтро); *Темрява – тепла й липка, ніби **овечий шлунок*** (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *... опіки і порізи, зморщок **тонка павутина*** (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *Доки тепло стоїть над містом, за гудками локомотивів, за **пташиним свистом**, за голосами базарної нічної бідноти...* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *– Звідки ти, чорна валко, **пташина грає**?* (Звідки ти, чорна валко, пташина грає?);

6) на позначення будівель та їх частин: *…спалимо їхні базарні будки й **молільні доми**, їхні гіркі синагоги й **ламкі мінарети**, всі ті чорні місця, яких не розуміємо ми* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Нам ніколи не пити з **сухих криниць*** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); *Не буде **задимлених кухонь,** не буде звичних посад, не буде сонного світла серед **нічних осель**…* (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); *Люди визирають із вікон, вибігають із **теплих квартир*** (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *...ти би примчала, всупереч всім листам, назад – де високі дими і **гарячі стіни**...* (Навіть якби ти покинула ті місця…);

7) на позначення адміністративних понять: *До **літнього міста** вертається дезертир* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава: чорні робочі долоні, стрижена голова, зранку*

*стоять на зупинках, неприкаяні, як пірати – **тимчасова адреса**, країна напівжива* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…);

8) на позначення просторових понять. Словосполучень із такими опорними іменниками в поетичних рядках С. Жадана зовсім мало: *...не буде **зелених долин** і **заміських пустель*** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); *...яка вона пречиста. Аж така,що олениця **в пралісі густому**...* (Інтро); *Нам з тобою бігти вздовж **соняшникових полів*** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…);

9) на позначення природних явищ: *Міг так само їй явитись промінь сонця чи вночі зустрітись **місячне проміння**, пливучи, й сполохати…* (Інтро); *Земля міняє **хімічний склад** від того, що в неї лягаєте ви* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Чого лише не побачиш на цих вокзалах: ранковий пташиний спів, **сонячний спалах**, **чорна роса** на **просмолених шпалах*** (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *Буде **розмазане сонце** за плацкартним вікном* (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); *… вимучені вартові в **прикордонних снігах**…* (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…);

10) на позначення військових понять: *В цих болотах, на цій землі куди без міцного взуття, без штабного паскудства, без **артилерійського прикриття**?* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Господь двадцять років тебе муштрував та беріг, тримав тебе в казармах, у **піхотних військах**, вчив на своїх помилках – на біблії й на казках* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *...обповзаю **чужі кордони**, обповзаю **фортечні мости**...* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…);

11) назви явищ, пов’язаних із деструктивною діяльністю людини: *Інакше ми пустимо в небо **важкі дими**...* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *...хай не чекає початку **нових пожеж**...* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Чому саме ви потрапили до **темних потоків**?* (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *Потрібно було оминати **пекельні діри*** (Звідки ти,

чорна валко, пташина зграє?); *Буде* ***холерна яма****, залита вапном* (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…).

Зрідка в ролі головного компонента в іменникових словосполученнях атрибутивної семантики С. Жадан використовує займенникові іменники: *Звісно,* ***всіх винних*** *чекає гідна розплата* (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?).

У ролі залежного компонента в підрядних іменникових словосполученнях в поезії С. Жадана найчастіше постають відносні прикметники: *Ламана лінія кордону, мов* ***соснова гілка*** (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); ***Київська прописка****, середня освіта* (Бути соняшником в полях Донбасу…); ***Соняшникові поля*** *незібрані з літа* (Бути соняшником в полях Донбасу…); *Своїм хребтом,* ***металевим тросом****, поєднувати ґрунти і води, тримаючись за* ***осінній чорнозем*** *з гіркою відданістю природи* (Бути соняшником в полях Донбасу…); *…формувались риси твого лиця і починались* ***географічні карти****…* (Навіть якби ти покинула ті місця…).

Окрему групу серед відносних прикметників посідають дієприкметники. У функційній граматиці зарахування таких віддієслівних форм до класу прикиметників обґрунтовують нейтралізацією у приіменникових дієприкметниках визначальних дієслівних граматичних категорій виду, часу і способу та висхідною активністю в них прикметникових ознак роду, числа та відмінка [Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія 2017, с. 296]. Словосполучень із залежним компонентом-дієприкметником у поетичних творах С. Жадана виявлено небагато: *Ховати в кишені ключі, як* ***засушену квітку*** (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Лиши мені цю убивчу втіху – стати на вітряному кордоні – літерою в* ***недописану книгу****, подихом в холодні долоні* (Бути соняшником в полях Донбасу…); *Плакатимеш в* ***розбитих кварталах****, не знаючи сам чому* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…).

Якісні прикметники в ролі залежного компонента розгляданих словосполучень трапляються значно рідше: … *прищеплені до яблуні гілки не*

відпускають ***теплий стовбур*** (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Що ти візьмеш,* ***малий равлику****, вибираючись із згорілого дому?* (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Над ними розкривається* ***золота безодня*** (Бути соняшником в полях Донбасу…); *Лиши мені цю убивчу втіху – стати на вітряному кордоні – літерою в недописану книгу, подихом в* ***холодні долоні*** (Бути соняшником в полях Донбасу…).

Присвійні прикметники в таких словосполученнях зафіксовано в поодиноких випадках: *Діти, що не відпускають* ***материнську руку***… (Бути соняшником в полях Донбасу…); ***Мамчина мобілка****,* ***братів*** *старий* ***каремат****…* (Метро).

2.2. Іменниково-іменникові та іменниково-інфінітивні словосполучення

Крім іменниково-прикметникових словосполучень для української мови характерні також іменниково-іменникові словосполучення з атрибутивною семантикою. Залежний іменник (у тому числі й субстантивоване слово) може мати форму різних відмінків, але типовою в ад'єктивній позиції постає форма родового відмінка без прийменника [Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія 2017, с. 288]. У проаналізованому фактичному матеріалові з поетичних творів С. Жадана ми виявили іменниково-іменникові словосполучення із залежним компонентом у формі родового відмінка без прийменника, родового відмінка з прийменником *з (із)*, орудного відмінка з прийменником *з (із),* місцевого відмінка з прийменниками *в (у), на*.

Переважну частину іменниково-іменникових словосполучень, виявлених у поезії С. Жадана, становлять конструкції із залежним іменником у родовому відмінку без прийменника. У ролі головного компонента в них можливі іменники як конкретної, так і абстрактної семантики, проте в поетичних творах С. Жадана переважають саме іменники абстрактної семантики: *Я не знаю нічого про* ***неминучість спокути*** (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *Не* ***янгола поява*** *(зрозумій) її злякала* (Інтро); *...Діти,*

що живуть в ***глибинах метрополітену****…* (Метро); *Дивне знання: розрізняти* ***виходи гармат****… (Метро); Буде <…>* ***гамір комендатур****, списки загиблих, друковані без коректур…* (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…). Іменники конкретної семантики в цій функції трапляються рідше: *Це* ***коріння трави*** (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); ***Гілка метро*** *глибша за більшість морів, Ліхтарик у кишені, підземки переповнене нутро, Господь із тобою ночує на* ***станції метро*** (Метро). Позицію залежного компонента так само можуть посідати іменники конкретного та абстрактного значення. І ті, й ті зафіксовані в поезії С. Жадана. Іменники з конкретною семантикою: *Потрібно було уважніше читати* ***книги пророків*** (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *…****списки загиблих****, друковані без коректур…* (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); *– Ми, капелане,* ***мешканці міста****, якого немає* (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *Міг так само їй явитись* ***промінь сонця*** *чи вночі зустрітись місячне проміння, пливучи, й сполохати…* (Інтро); *Доки тепло стоїть над містом, за* ***гудками локомотивів****, за пташиним свистом, за голосами базарної нічної бідноти, доки тут хтось залишається, доти хай будуть відкритими всі залізничні ділянки, хай діляться хлібом і молоком сонні селянки, хай буде маршрут легким, хай буде рятунок вчасним* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах…). Іменники з абстрактною семантикою: *Ми потребуємо дива, потребуємо* ***льодяників надії****,* ***дотиків радості****, променів, що пробивають темряву. <…> Запекла віра тих, хто зійшов на* ***вокзалі вигнання*** (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Для мирянина головне – не бачити в дії* ***символи віри*** (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?).

Словосполучення із залежним іменником у формі родового відмінка з прийменником *з (із)* трапляються подеколи, всі вони мають однакову семантику – позначають ознаку предмета за його місцем проживання, навчання, знаходження тощо: ***Пацан із Салтівки****, чий будинок згорів <…>* ***Дівчинка з ліцею****, що прибилася з Нових Домів, Ніхто не зумів тобі сказати і*

я теж не зумів, Ніхто не пояснив, чому вигорає цей квартал, Але серце твоє дитяче міцніше за метал!.. (Метро).

Зі схожою семантикою фіксуємо словосполучення із залежним іменником у місцевому відмінку з прийменниками *в (у), на*: ***Джерела в місті*** *були глибокі, наче жили* (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *...яка вона пречиста. Аж така, що* ***оленицяв пралісі*** *густому…* (Інтро); *...навіть якби ти тікала від власних слідів, від власних* ***снігів на подвір'ї*** *і* ***сонця в ринвах****, якби уникала присмерків і холодів, приспавши чужих кошенят на своїх колінах…* (Навіть якби ти покинула ті місця…); *Чорнітимуть* ***літерами в газеті****, ловлячи тишу, ледь вловиму, ніби* ***лисицю в очереті*** (Бути соняшником в полях Донбасу).

Дуже рідко трапляються в поезіях С. Жадана іменникові словосполучення атрибутивної семантики із залежним компонентом у формі орудного відмінка з прийменником *з (із)*: *...****янгол із обличчям юнака*** *тут поруч був…* (Інтро). Це словосполучення репрезентує той випадок, коли елементарне словосполучення виходить за межі типової для цих словосполучень двокомпонентності, утягуючи до сувоєї структури третій компонент [Вихованець 1993, с. 194].

Зрідка в поезії С. Жадана фіксуємо іменниково-іменникові словосполучення атрибутивної семантики із залежним компонентом, вираженим займенниковим іменником: *А ось твій син чомусь завжди поміж чужих, пояснює їм, із яких важелів і пружин складається* ***небо над нами*** *цієї ночі, виховує їхніх дітей, сміється до їхніх дружин* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…).

До групи іменниково-іменникових тісно прилягають іменниково-інфінітивні словосполучення. Інфінітив як специфічне міжчастиномовне утворення поєднує в собі ознаки дієслова та іменника, що дає йому змогу виконувати ті самі синтаксичні функції, що й іменник, у тому числі й синтаксичну функцію атрибута, К. Городенська зауважує, що "у прикметниковій синтаксичній позиції інфінітив можливий після віддієслівних

іменників модального плану (*звичка, бажання, вміння, прохання, наказ, обов'язок, надія* тощо)" [Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія 2017, с. 482]. Такі словосполучення С. Жадан використовує зрідка: *Все, що в тебе є – це* ***вибір померти*** *за кожного з нас, все, що в тебе є – це* ***свобода загинути*** *у бою* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…).

2.3. Іменникові словосполучення із залежним займенниковим компонентом

У функційно-категорійній граматиці займенника як окремої частини мови не подано. Займенникові слова залежно від їхньої функції розподілено між тими частинами мови, із якими вони співвідносні. Відповідно іменникові словосполучення із залежним займенниковим словом репрезентовані конструкціями із займенниковими прикметниками різних семантичних груп, оскільки такі займенникові слова, як і звичайні прикметники спеціалізовані на вираженні атрибутивних відношень.

Частотними в поезії С. Жадана постають словосполучення з присвійними займенниковими прикметниками *наш, свій*: *Жінки в* ***нашому місті*** *були дзвінкі й безтурботні…* (Звідки ти, чорна валко, пташина грає?); *Розкажи нам, навіщо спалили* ***наше місто*** (Звідки ти, чорна валко, пташина грає?); *…скільки їх працює на* ***наших заводах****, скільки їх звертається до* ***наших богів*** (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Хто їх привів, скажи, на* ***наші поля****? Чому* ***наші діти****, скажи, повинні дивитись до аусвайсів їхніх — хто вони й звідкіля?* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *…чужими нас, каже, робить* ***наша погорда****…* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *І тому* ***наші діти*** *просять переказати йому: хай забирається звідси в* ***свою пітьму****, і хай із ним забираються всі ці чужинці, всі, хто вірить йому, невідомо чому* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Хай повернеться згодом, щоб врятувати якщо не нас, то хоча би* ***наших дітей*** (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); ***Наше місто*** *було з каменю та заліза* (Звідки ти, чорна валко, пташина грає?); *Тепер навіть у* ***наших снах*** *пахне горілим*

(Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *Ми ніколи більше не побачимо* ***наші міста*** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи...); *Даруй нам* ***свою любов****, стискай лещата* (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *Мають* ***свої страхи****, шанують* ***свій закон****, не потребують змін, сміються із заборон* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Але ми самі знаємо* ***своїх ворогів*** (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *...навіть часу не стає шукати в них щоранку* ***ім'я своє*** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи...); ***Своїм хребтом****, металевим тросом, поєднувати ґрунти і води, тримаючись за осінній чорнозем з гіркою відданістю природи* (Бути соняшником в полях Донбасу…); *Дорога важка, коли несеш на спині* ***свій дім*** *і* ***своє минуле*** (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *...все мало тільки там* ***свою вагу****...* (Інтро).

Значно рідше в іменникових словосполученнях атрибутивної семантики використовує С. Жадан присвійні займенникові прикметники *їхній, твій*: *...****Їхні пальці*** *вночі торкались безодні* (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *... виховує* ***їхніх дітей****, сміється до* ***їхніх дружин*** (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Але навіть у* ***їхній зневазі*** *є співчуття і міра* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Чому наші діти, скажи, повинні дивитись до* ***аусвайсів їхніх*** *– хто вони й звідкіля?* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *...тішиться кожній можливості побути з нами всіма, і саме тому в* ***твоїх руках*** *ця невагома сурма* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *...Десь глибоко на станції б'ється* ***серце твоє****!* (Метро); *...ось він –* ***твій Єрихон*** (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Стіни падуть і знамена падуть, почувши* ***твою сурму*** (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Що в* ***твоїм серці****, країно, що в* ***твоїй голові****?* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Де був початок* ***твоєї мандрівки*** *і де буде фініш?* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *А ось* ***твій син*** *чомусь завжди поміж чужих...* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *А ось* ***твій****, Маріє,* ***син*** *говорить дивні слова...* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…).

Присвійні займенникові прикметники *мій, його* в поезії С. Жадана в іменникових словосполученнях трапляються дуже рідко: *Слова подяки й погорди злітають з* ***мого язика*** (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Біси стоять при мені – недовірливі і живі, і дорікають мені словами* ***моєї присяги*** (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Солдатські душі – якраз для* ***його таборів*** (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…).

Частовживаними в творах С. Жадана постають іменникові словосполучення із залежним компонентом – вказівним займенниковим прикметником. "Вказівні займенникові прикметники вирізняють вказівною (дейктичною) ознаковою функцією предмети в мовленнєвій ситуації. Ця функція полягає в характеристиці предметів за їхньою віддаленістю від мовця. Займенниковий прикметник *цей* указує на предмет, розташований неподалік мовця, а займенниковий прикметник *той* на предмет, віддаленіший від мовця" [Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія 2017, с. 301].

В аналізованому фактичному матеріалі з поезії С. Жадана кількісно набагато переважають словосполучення зі вказівним займенниковим прикметником *цей*, що створює в читача уявлення про присутність в зображуваному місці: *Ось* ***ця дорога*** *– нині позначена безголоссям,* ***ночівлі ці*** *– подорожні, поміж дощем і тишею* (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Будьте мужніми, равлики, будьте гідними* ***цієї мандрівки****…* (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Вітчизно, що вічно втішаєш і просиш, ниєш в легені стороннім предметом, лиши мені на майбутнє* ***цю розкіш*** *– бути соняшником і очеретом* (Бути соняшником в полях Донбасу…); *…Ніхто не пояснив, чому вигорає* ***цей квартал****…* (Метро); *…****Цей метрополітен****, який тобі надію дає…* (Метро); *Й тому, що* ***ява ця*** *була тривка…* (Інтро); *В* ***цих болотах****, на* ***цій землі*** *куди без міцного взуття…* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *Хай мені немає куди іти в* ***цьому житті*** *– розвалена чорна земля стереже дезертира* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *На* ***цих вокзалах*** *кого лише не зустрінеш* (Чого лише не побачиш

на цих вокзалах); *Чого лише не побачиш на **цих вокзалах**…* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах).

Вказівні займенники *той, такий* письменник в іменникових словосполученнях використовує дуже рідко: *…обурив її все ж **той лик,** в якому янгол їй явився…* (Інтро); *Навіть якби ти покинула **ті місця**…* (Навіть якби ти покинула ті місця…); *Не може, каже, бути чужих там, де **така пітьма**…* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…).

Трапляються в поезії С. Жадана й іменникові словосполучення із залежним компонентом – узагальнювальним займенниковим прикметником. Найуживанішими з-поміж них є конструкції з лееземою *кожний*, яка вказує "на підкреслено розподільний характер вирізнення предметів, що входять до одного класу" [Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія 2017, с. 301]: ***Кожна ніч** була повільною, мов ріка* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); ***Кожен день** був очікуваним, як дарунок* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *У **кожній валізі** попіл, зібраний під прицілом* (Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?); *…коли в **кожній смерті** буду бачити просто смерть…* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *…луною наповнюється **кожен видих**…* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); ***Кожне життя** – неймовірно складне – завершує смерть – дивовижно проста* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…). Рідше фіксуємо іменникові словосполучення із залежним узагальнювальним займенниковим прикметником *весь: Це все сурма, ти бачиш сам – **вся справа** в сурмі* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *…ти би примчала, всупереч **всім листам**, назад – де високі дими і гарячі стіни…* (Навіть якби ти покинула ті місця…).

У поодиноких випадках трапляються в поезії С. Жадана словосполучення із відносним займенниковим прикметником *який*: *Я навіть не знаю, з **яких кольорів** зшиваються наші стяги* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…); *…пояснює їм, із **яких важелів** і пружин складається небо над нами…* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…).

РОЗДІЛ 3
УСКЛАДНЕНІ ПІДРЯДНІ ІМЕННИКОВІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ АТРИБУТИВНОЇ СЕМАНТИКИ В ПОЕТИЧНИХ ТВОРАХ С. ЖАДАНА

Як зазначає І. Вихованець, “ускладнені словосполучення являють собою різноманітні об'єднання елементарних словосполучень на основі підрядного і сурядного зв'язків. Ці синтаксичні конструкції охоплюють численні комбінації елементарних словосполучень, що стосуються як системно утворюваних (мовних), так і мовленнєвих їх виявів. Ускладнені словосполучення складаються мінімально з трьох компонентів” [Вихованець 1993, с. 195–196]. Ускладнення може сягати великої кількості компонентів, оскільки поширення словосполучення може відбуватися в напрямі синтаксичного зв’язку не тільки головного компонента, але й залежних. У цій роботі ми обмежимося ускладненими словосполученнями, у яких компоненти поднані лише підрядним зв’язком (його кількаразовим застосуванням).

3.1. Ускладнені словолсполучення усталених мовних зразків

За спостереженнями І. Вихованця, “продуктивною моделлю ускладнених словосполучень є поєднання опорного іменника з двома залежними прикметниками, де маємо два ступені членування: перше членування стосується елементарного іменникового словосполучення, від якого залежить прикметник, а другий ступінь членування спрямований на вияв внутрішньої структури іменникового елементарного словосполучення. Два прикметникові залежні компоненти ускладненого словосполучення традиційно кваліфікують як узгоджені означення, напр.: крислатий / волоський горіх, густий / листяний ліс (скісною рискою позначено особливості першого ступеня членування ускладненого словосполучення, за якого перший прикметник підпорядковується не іменникові, а елементарному іменниковому словосполученню, що у свою чергу розчленовується на

опорний іменник і залежний прикметник). Це закріплений у мовній системі зразок ускладнених словосполучень" [Вихованець 1993, с. 196]. Такі словосполучення постають продуктивними і в поетичних рядках С. Жадана. Як залежні компоненти у них можуть бути:

1) два власне-прикметники в різних комбінаціях (якісний і відносний, два якісних, два відносних, якісний і присвійний тощо): *Чого лише не побачиш на цих вокзалах:**ранковий пташиний спів**, сонячний спалах…* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *Першими звідси поїхали комерсанти – **хитрі нечутні приблуди**, невидимі зайди, тренована охорона, нічні курсанти* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *Це її золоте піднебіння, **вбивчий холодний звук*** (Солдатське взуття – саме для цих кам'яних доріг…); *Дивне знання: розрізняти виходи гармат, Мамчина мобілка, **братів старий каремат**…* (Метро); *Жінки, що залишили вдома **чисту постільну білизну*** (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава: **чорні робочі долоні**, стрижена голова…* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Візьми листи. Всі. До **останнього злого листа*** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…);

2) власне-прикметник і дієприкметник: *Хай мені немає куди іти в цьому житті – **розвалена чорна земля** стереже дезертира* (Ось я лишаю зброю й починаю повзти…);

3) власне-прикметник і займенниковий прикметник. Власне-прикметниковий компонент частіше виражений відносним прикметником, а займенниковий – присвійним, вказівним або узагальнювальним займенниковим прикметником: *Давай, убивай мене за **наші спільні печалі**, убивай за все, чого нас колись навчали, буди мене серед ночі важкими ключами* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *...веди мене, мій звичний і убивчий, **мій чорний часе**…* (І ця любов із доторком біди…); *...хай будуть відкритими **всі залізничні ділянки**…* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *Господь вдихнув життя в **твій бойовий протигаз*** (Солдатське взуття – саме для цих кам'яних доріг…); *Це **її золоте піднебіння**, вбивчий холодний звук* (Солдатське

взуття – саме для цих кам'яних доріг…); *Солдатське взуття – саме для* ***цих кам'яних доріг*** (Солдатське взуття – саме для цих кам'яних доріг…); *…і саме тому в твоїх руках* ***ця невагома сурма*** (Солдатське взуття – саме для цих кам'яних доріг…); *…Але* ***серце твоє дитяче*** *міцніше за метал!..* (Метро); *І нам робити* ***цю роботу щоденну!*** (Метро); *Наллє тобі з термосу* ***гарячого чаю свого****…* (Метро); *Лиши мені* ***цю убивчу втіху*** *– стати на вітряному кордоні – літерою в недописану книгу, подихом в холодні долоні* (Бути соняшником в полях Донбасу); *…спалимо* ***їхні базарні будки*** *й молільні доми,* ***їхні гіркі синагоги*** *й ламкі мінарети…* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Нам ніколи не повернутись до* ***наших нічних крамниць*** (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…);

4) два займенникові прикметники, один із яких узагальнювальний, а другий присвійний або вказівний: *Я теж у відповідь буду тебе вбивати, буду собі пригадувати* ***всі твої вади*** (Чого лише не побачиш на цих вокзалах); *Господь зніме з тебе жетон і* ***всю провину твою*** (Солдатське взуття – саме для цих кам'яних доріг…); *Говорить, що жодні закони не мають ваги, що* ***всі наші страхи*** *примарні, наче сніги…* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *…і хай із ним забираються* ***всі ці чужинці****, всі, хто вірить йому, невідомо чому* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Хай забирає* ***всі їхні книги****, сувої, листи…* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…); *Хай забирає звідси* ***всіх цих людей****, хай тішить їх якоюсь із власних ідей* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…).

Такі трикомпонентні словосполучення здатні розгортатися на конструкції з більшою кількістю компонентів за рахунок додавання ще одного чи кількох прикметникових слів. У С. Жадана ми зафіксували словосполучення: *Інакше ми пустимо в небо важкі дими, спалимо їхні базарні будки й молільні доми, їхні гіркі синагоги й ламкі мінарети*, ***всі ті чорні місця***, *яких не розуміємо ми* (Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…).

Ще однією продуктивною моделлю ускладнених іменникових словосполучень постають конструкції, у яких поєднано опорний іменник із

залежними прикметниковим узгодженим і неузгодженим іменниковим у формі родового відмінка компонентами. Для них також характерна закріпленість у мовній системі зразків сполучуваності [Вихованець 1993, с. 196–197]. У поезії С. Жадана такі ускладнені словосполучення трапляються рідше: ***Ламана лінія кордону**, мов соснова гілка* (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Своїм хребтом, металевим тросом, поєднувати ґрунти і води, тримаючись за осінній чорнозем з **гіркою відданістю природи*** (Бути соняшником в полях Донбасу); *Уздовж доріг – тривалих, золотих – **ходою обережною мисливця** веди за тих, хто здався і спинився, за тих, хто помилився і затих* (І ця любов із доторком біди…); ***І вересня різке різноголосся*** (І ця любов із доторком біди…). Аналізовані словосполучення, так само як і розглянуті вище, можуть розгортатися за рахунок залежних компонентів невалентної або валентної природи, які підпорядковуються одному з компонентів тричленного вихідного ускладненого словосполучення. В аналізованому фактичному матеріалові, дібраному з поетичних творів С. Жадана, зафіксовано чотирикомпонентні словосполучення: ***Вперті равлики беззахисної Європи*** (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); ***…веселі діти Харківських підвалів…*** (Метро); *І **теплих сосен набраний курсив*** (І ця любов із доторком біди…).

Трикомпонентні і чотирикомпонентні ускладнені словосполучення можуть утворюватися також на основі простих іменниково-іменникових словосполучень за рахунок розгортання залежного компонента. У поезії С. Жадана ми зафіксували таке чотирикомпонентне словосполучення: *Доки тепло стоїть над містом, за гудками локомотивів, за пташиним свистом, за **голосами базарної нічної бідноти**, доки тут хтось залишається, доти хай будуть відкритими всі залізничні ділянки, хай діляться хлібом і молоком сонні селянки, хай буде маршрут легким, хай буде рятунок вчасним* (Чого лише не побачиш на цих вокзалах).

3.2. Ускладнені словосполучення мовленнєвого характеру

Крім ускладнених словосполучень усталених мовних зразків, у мовленні виникають численні словосполучення, “структура яких не зумовлена ні семантико-синтаксичною валентністю опорного слова, ні типовим граматичним оформленням залежного слова. Подібні вторинні ускладнені словосполучення мовленнєвого характеру важко згрупувати в системні ряди. Ці словосполучення можуть складатися з багатьох компонентів” [Вихованець 1993, с. 198]. У поетичних рядках С. Жадана такі словосполучення трапляються зрідка: *…тішиться* ***кожній можливості побути з нами всіма****…* (Солдатське взуття – саме для цих кам'яних доріг…); *…навіть якби ти тікала від власних слідів, від* ***власних снігів на подвір’ї*** *і сонця в ринвах…* (Навіть якби ти покинула ті місця…); *Діти, що не відпускають материнську руку, як* ***прищеплені до яблуні гілки*** *не відпускають теплий стовбур* (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Завжди пам'ятати* ***розташування меблів у батьківському домі*** (Чекають вечора люди, схожі на равликів…); *Лиши мені цю убивчу втіху – стати на вітряному кордоні – літерою в недописану книгу,* ***подихом в холодні долоні*** (Бути соняшником в полях Донбасу); *Буде <…>* ***підстрелений листоноша з порожнім мішком, підвішений за ребро священик із безжурним смішком****…* (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…); ***І ця любов із доторком біди****…* (І ця любов із доторком біди…).

ВИСНОВКИ

У лінгвістичній літературі сьогодення паралельно існують два розуміння словосполучення: 1) словосполученням є конструкція, утворена на основі підрядного зв'язку; 2) словосполучення – синтаксична одиниця-конструкція, утворена підрядним або сурядним зв'язком.

Дискусійним залишається питання сутності словосполучення як синтаксичної одиниці. Одні мовознавці дотримуються думки про окремішність цієї синтаксичної одиниці, утворення її безпосередньо зі слів і розуміння її як будівельного матеріалу для речення. Інші лінгвісти визначають словосполучення як вторинну одиницю-конструкцію, що виникає тільки в реченні та вичленовується з нього.

Словосполучення класифікують на основі кількох параметрів: залежно від кількості в їх складі повнозначних компонентів словосполучення поділяють на прості і складні (ускладнені); за морфологійним вираженням головного компонента виокремлюють шість типів словосполучень: іменникові, прикметникові, числівникові, займенникові, прислівникові і дієслівні; за семантикою словосполучення класифікують на основі семантико-синтаксичних відношень між головним і залежним компонентом, зокрема серед сурядних виокремлюють єднальні, зіставно-протиставні, розділові та градаційні словосполучення, а з-поміж підрядних – атрибутивні, об'єктні, адвербіальні.

Прості підрядні іменникові словосполучення атрибутивної семантики в поетичних творах С. Жадана представлені кількома різновидами: іменнниково-прикметниковими, іменниково-іменниковими, іменниково-інфінітивними словосполученнями та словосполученнями із залежним займенниковим компонентом.

Найпродуктивнішим різновидом у поезії С. Жадана постають прості іменниково-прикметникові словосполучення. У ролі опорного слова в

розгляданих словосполученнях постають іменники різної семантики – на позначення абстрактних понять, конкретних дискретних предметів, людей та частин їхнього тіла, тварин, частин їхнього тіла, понять, пов'язаних із тваринами, будівель та їх частин, адміністративних і військових понять, просторових понять, природних явищ, явищ, пов'язаних із деструктивною діяльністю людини. Переважають словосполучення з опорними іменниками на позначення абстрактних понячть та конкретних дискретних предметів. У ролі залежного компонента трапляються всі семантичні групи прикметників, але на1частотнішими є відносні.

Іменниково-іменникові підрядні словосполучення атрибутивної семантики в поезії С. Жадана репрезентовані конструкціями із залежним компонентом у формі родового відмінка без прийменника, родового відмінка з прийменником *з (із)*, орудного відмінка з прийменником *з (із),* місцевого відмінка з прийменниками *в (у), на*. Переважну частину цих словосполучень, становлять конструкції із залежним іменником у родовому відмінку без прийменника. У ролі головного компонента в них бувають іменники як конкретної, так і абстрактної семантики, проте кількісно переважають іменники абстрактної семантики.

Іменниково-інфінітивні словосполучення атрибутивної семантики в поезії С. Жадана вживані в поодиноких випадках.

Іменникові атрибутивні словосполучення із залежним займенниковим словом в поетичних творах С. Жадана репрезентовані переважно конструкціями із присвійними займенниковими прикметниками *наш, свій, їхній, твій,* вказівним займенниковим прикметником *цей* та узагальнювальним займенникеовим прикметником *кожний.*

Ускладнені підрядні іменникові словосполучення усталеного мовного зразка представлені в поезії С. Жадана переважно трикомпонентними конструкціями з двома залежними прикметниковими словами та конструкціями, у яких поєднано опорний іменник із залежними

прикметниковим узгодженим і неузгодженим іменниковим у формі родового відмінка компонентами.

Вторинні ускладнені словосполучення мовленнєвого характеру мовленнєвого характеру в поетичних творах С. Жадана репрезентовані досить рідко. Представлені вони три-, чотири- і п’ятикомпонентними конструкціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жадан Сергій. Життя Марії (Візьми лише найважливіше. Візьми листи…; Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?; Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава…; Чого лише не побачиш на цих вокзалах…; Солдатське взуття – саме для цих кам'яних доріг…; Ось я лишаю зброю й починаю повзти…)

URL : https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=30356

2. Жадан Сергій. Навіть якби ти покинула ті місця…

URL : https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13040

3. Жадан Сергій. Метро.

URL : https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=26901

4. Жадан Сергій. Чекають вечора люди, схожі на равликів…

URL : https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=26777

5. Жадан Сергій. Бути соняшником в полях Донбасу

URL : https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=26990

6. Жадан Сергій. І ця любов із доторком біди…

URL : https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=18086

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арібжанова І. М. Граматичний статус словосполучення. *Синтаксис української мови: хрестоматія* : у 2 ч. / упоряд. А. Мойсієнко, В. Чумак, С. Шевель. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. Ч. 1. С. 19–31.
2. Бакун О. Словосполучення як засіб вираження постсегментного компонента називного роз'яснювально-пояснювального змісту. *Філологічні науки. Мовознавство.* 2013. № 22. С. 7–11.
3. Балко М. В. Актуальні проблеми теорії словосполучення сучасної української мови. Дніпропетровськ : Вид-во «Свідлер», 2014. 349 с.
4. Балко М. В. До питання про основні ознаки словосполучення. *Лінгвістичні студії.* 2011. № 22. С. 145–150.
5. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис. К. : Либідь, 1993. 365 с.
6. Вихованець І. Р. Типи словосполучень. *Синтаксис української мови: хрестоматія* : у 2 ч. / упоряд. А. Мойсієнко, В. Чумак, С. Шевель. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. Ч. 1. С. 14–19.
7. Дудик П. С. Словосполучення в українській літературній мові. Київ, 1998. 136 с.
8. Дудик П. С. Сурядні словосполучення: основні питання теорії. *Синтаксис української мови: хрестоматія* : у 2 ч. / упоряд. А. Мойсієнко, В. Чумак, С. Шевель. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. Ч. 1. С. 31–37.
9. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови. К. : Видавничий центр «Академія», 2010. 380 с.
10. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Синтаксис. Донецьк : ДонНУ, 2001. 662 с.
11. Каранська М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови. К. : НМК ВО, 1992. 400 с.
12. Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. Ч. II : Синтаксис. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Радянська школа, 1965. 282 с.

13. Межов О. Г. Деривaційні зв’язки іменникових словосполучень із простими реченнями в сучасній українській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* 2014. № 8, Том 2. С. 38–41.

14. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання. Київ : Вища школа, 1994. 670 с.

15. Сучасна українська літературна мова : підручник / М. Плющ та ін. К. : Вища школа, 1994. 413 с.

16. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / за заг. ред. І. К. Білодіда. К. : Наукова думка. 1972. 511 с.

17. Удовиченко Г. М. Словосполучення в сучасній українській літературній мові. К. : Наук. думка, 1968. 288 с.

18. Христіанінова Р. О. Підрядні іменникові словосполучення у функційній граматиці. *Мовознавчий вісник : Зб. наукових праць.* Черкаси, 2024. Вип. 37 С. 34–43.

19. Христіанінова Р., Василюк М. Підрядні іменникові словосполучення атрибутивної семантики в кіноповісті О. Довженка «Зачарована Десна». *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями філологічних, лінгводидактичних і соціальнокомунікаційних досліджень»* (28-29 листопада 2024 року). Херсон – Івано-Франківськ – 2024, с. 140–144.

20. Чернобров Ю. Особливості формування термінології словосполучення в українському мовознавстві. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології».* 2014. № 791. С. 175–180.

21. Шерех Ю. Нарис сучасної української літературної мови. Мюнхен, 1951. 402 с.

ДЕКЛАРАЦІЯ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗНУ

Я, *Афенченко Єлизавета Миколаївна*, студентка магістратури *заочної* форми навчання *філологічного* факультету, спеціальності *035 «Філологія»* освітньої програми *«Українська мова та література»* спеціальності *035.01 «Українська мова та література»*, адреса електронної пошти lizochka44323259@gmail.com, підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему *«Іменникові словосполучення атрибутивної семантики в поетичній мові С. Жадана»*, відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України "Про освіту", зі змістом яких ознайомлена;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

27 січня 2026 р. _____ Є.М. Афенченко

27 січня 2026 р. _____ Р. О. Христіанінова